

Solidaris

Ernesto *Che* Guevara deixà escrit que la solidaritat no és res més que la tendresa entre els pobles. És vera que el guerriller argentí ho entenia com la lluita revolucionària. Però, salvant les distàncies, la solidaritat d'avui dia té vessants com la Cooperació i Ajuda al desenvolupament. L'Arxipèlag té un ric teixit associatiu que fa feina en el camp internacional. Aquests són alguns dels projectes amb petja illenca d'Al Maghreb, Ensenyants Solidaris i Fons Mallorquí

Text: **Ander Zurimendi** Fotos: **Arxiu**

Fons Mallorquí té infinitat de projectes engegats a l'Àfrica. Un d'aquests, a la imatge, és el d'ajuda socioeconòmica a per a

La tendresa entre els pobles

PALMA El final del segle XX i l'inici del XXI han donat pas a un moviment d'ajuda internacional tan divers com poblat. L'ONG Ensenyants Solidaris, nascuda a les Balears, n'és un bon exemple.

El seu darrer projecte engegat a l'Amèrica Llatina ha estat el seminari *Organitzacions docents en un món globalitzat*. Desenvolupat a Lima (Perú), hi han participat uns 400 professors arribats de tot el continent: des de Río de la Plata fins al cap d'Hornos.

Segons Pere Polo, president del col·lectiu, "s'han de fer públics els drets que assisteixen tant l'alumnat com el professorat", els sindicats. Polo també insistí en la necessitat de dotar de més recursos àmbits com l'educació o la sanitat. "Pretenen millorar els resultats sense invertir-hi doblers!", clamà en la trobada. Paraules que sonaven antimilitaristes, en tant que

Ensenyants Solidaris al Perú

són els exèrcits llatinoamericans els que s'enduen la part més gran dels pressupostos.

Fina Santiago, present als actes, també remarcà la importància de la cultura. "És una eina pel canvi social", assegurà. I les idees, el concepte grec de *raó* i la cultura, seran les armes del poble.

I com utilitzar la globalització en sentit positiu? Ara per ara, conclo-

≡ **La cultura és l'arma del poble, motor del canvi social. I les idees, les bales dels més desfavorits**

Petita escola d'un llogaret proper a Lima, capital del Perú.

gueren els assistents al seminari, la millor via és transmetre coneixement i experiències a través d'internet. Segons la consellera d'Afers Socials del Govern balear, "internet és un sistema democràtic i obert del qual ens hem d'aprofitar".

Encara més, si és possible, en una època "dominada per les mercaderies". Assegurà Santiago: "Avui dia en tenen més, de drets, i per suposat més llibertat de moviment que les mateixes persones".

Per això cal l'autoorganització. És el que du a terme, des de l'any 1986, l'Institut de Pedagogia Popular amb els seus Centres d'Autoeducació Docent (CAD), en col·laboració amb el col·lectiu mallorquí d'Ensenyants Solidaris. •

1 dones de Burkina Faso.

Un Fons transformador

PALMA El col·lectiu Fons Mallorquí és un pont entre institucions i ONG. Reben doblers públics d'entitats com el Consell, el Govern balear i els ajuntaments.

I després s'encarreguen de distribuir les ajudes a través de subvencions a les ONG que ho demanin. Segons Catalina Socies, gerent de l'entitat, procuren ser un model garantista. "Ens asseguram que els doblers públics siguin aprofitats i que no se'ls endugui el vent". És per això que han rebut crítiques que insinuen que demanen "massa papers i tràmits" per rebre la subvenció. "Ja, però és la millor manera que l'ajuda, veritablement, hi arribi".

De fet, mai no seleccionen projectes assistencialistes. "Ens interessa que es construeixi infraestructura, que s'ajudi amb la salut o l'educació", explica Socies. O sigui, que lluiten contra el *pa per avui, fam per demà*. "No pretenem posar pegats que se'ns destaparan un altre pic. Volem transformar la realitat, tot i que sigui a nivell micro".

Catalina Socies.

Un altre de les seves conviccions és dur fins al final la paraula cooperació. "Operar junts, vaja". Segons Socies, "des d'Occident, moltes vegades no treballam conjuntament, sinó que els suplantam".

Un exemple. Si uns cooperants arriben a Moçambic i constaten que la xarxa sanitària és dolenta, podrien plantejar: "Amb els do-

blers construirem un hospital nou a la ciutat". L'associació local contesta: "Com caminaran els ferits i malalts quatre hores fins a la capital?". Idò millor instal·lar diversos punts sanitaris als llogarets.

"Aquest és un exemple que s'ha donat, i alguns cops els occidentals passen de tot i fan l'hospital". Bé, allò no és *Co-Operació*. Més exemples: "No es pot pretendre introduir conills en un país que mai no els ha tingut". Per alguna raó serà.

O l'exemple paradigmàtic. Una regió pateix la malaltia del noma, que es produeix a causa de la desnutrició infantil. Aleshores, Socies apostaria per construir-hi pous. Amb l'aigua es podria regar l'hort i produir hortalisses, amb les quals s'acabaria la malnutrició.

Uns projectes integrals, vaja, que segons la gerent de Fons Mallorquí no tenen color polític. "Tant és ser d'esquerres com de dretes", assegura.

Però els Pressupostos Generals de l'Estat (PGE) no diuen el mateix. (www.cgt.org.es/IMG)•

MIQUEL ÀNGEL MARIA
www.miquelangel.cat

Alguna cosa més

Les polítiques de cooperació al desenvolupament no són solidaritat. Els projectes de les ONG no són solidaritat. Les teves donacions i contribucions al progrés de les persones i els països empostrats no són solidaritat. En tot cas en són, o n'han de ser, l'expressió i el ferment. Però pens que és bo no confondre la gimnàstica amb la magnèsia. És fàcil topar-te amb la frivolitització d'aquest concepte, amb la seva conversió en una etiqueta útil per identificar en nom seu qualsevol cosa.

Es poden fer donacions econòmiques, i fins i tot projectes de cooperació amb resultats indubtablement positius, que no neixin de la solidaritat, sinó, per exemple, de la necessitat de polir la imatge social d'una marca comercial, o de la freda execució burocràtica d'una partida pressupostària d'una administració pública. Però la solidaritat és i exigeix algu-

≡ **"Es fàcil topar-te amb la frivolitització del concepte solidaritat, amb la seva conversió en etiqueta útil"**

na cosa més. Sentiment i virtut alhora, és com la intel·ligència: creix utilitzant-la. Per això és molt interessant que les institucions públiques, a més de fer projectes i de cercar resultats quantitatius en les seves polítiques de cooperació, duguin a terme accions i campanyes de sensibilització que ens convoquin a l'exercici personal i col·lectiu de la solidaritat, això que Pablo Neruda va definir —és difícil superar-ho— com la tendresa dels pobles. •

Formació digital de dones a Tazaghine, a la província marroquina d'Al Hucemas.

La dona Al Maghreb

PALMA "Avui dia, la lluita de les dones és el més important al Marroc", assegura Mustafà Boulharrak, portaveu de l'associació Al-Maghreb. "Són el segment de població amb menys drets, tot i que en principi semblava que la seva situació milloraria".

I així és com aquesta ONG mallorquina, composta per ciutadans marroquins immigrants a les Illes ara ja fa temps, començà la seva dedicació a la cooperació amb pobles del Riff. "La promoció de la dona a l'àmbit rural és

≡ **El projecte més transcendent és el Centre d'Escolta a dones que pateixen maltractament**

bàsic", diu Boulharrak. Un projecte similar és el Centre d'Escolta per a dones maltractades a la província d'Al Hoceima, per ventura un dels més veterans que

l'associació gestiona. Així mateix la formació laboral de joves és de vital importància, "sobretot pel lloc on es desenvolupa". Tetuan, allà d'on surten la majoria de pastures cap a la Península.

L'agricultura sostenible també hi té el seu espai, amb un programa de construcció de pous per treure aigua potable, implantar un sistema de regadius i, a la fi, poder plantar arbres autòctons en vies d'extinció.

Però aquests projectes, que cerquen la millora de la qualitat de

vida dels seus compatriotes, "no pretén frenar la immigració cap a les Illes". De fet "és absurd, perquè tampoc no tindriem la capacitat per aconseguir-ho".

Si algunes persones decideixen jugar-se la vida i venir sense papers a l'Arxipèlag, res no els farà canviar d'idea, "tot i les polítiques migratòries del PSOE, que són igual de dures que les del PP". De fet, els socialistes han expulsat un nombre més gran d'immigrants durant la primera legislatura que no el Partit Popular d'Aznar en vuit anys. A banda d'haver donat suport a la directiva de retorn dels sense papers, més coneguda com la *Directiva de la vergonya*.

Polític a part, Boulharrak —que participa activament en el Servei d'Immigració de CCOO—, creu que la societat balear no és racista. "Ara bé, sí que s'hi produeixen actes xenòfobs". Les recents protestes a Felanitx contra l'obertura d'un "centre social marroquí" en són un bon reflex. "De vegades, també a les places majors i mercats sentim el rebuig", confessa.

I és que el perfil de l'immigrant ha variat 180 graus des de l'any 1998. "Des que s'aprovà la *reagrupació familiar*, ja no són només obrers masculins els que viuen a Mallorca", ja que han duit la seva família. "La dona és al mercat, els fills a l'escola, i això ha generat nous problemes d'integració".

La cooperació, per tant, és igualment necessària a les Illes. •